

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinqve, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

2. Quôdnam sit fruitionis obiectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

vt de amore, Dei clare viso supra dicebam, vel ex suppositione, & hoc modo gaudium est actio necessaria, nempe ex suppositione amoris, & boni consecuti. Ad confirmationem Caietan. supra vult, gaudium, & tristitiam non esse volitionem, nec nolitionem: vnde negat, omnem actum voluntatis hac partitione comprehendendi: tamen Gregor. dicit, gaudium esse volitionem: quoniam Augustin. vocat gaudiū voluntatē quādam. Dico tamen: omnē actum voluntatis esse vel prosecutionē boni, vel fugā mali. Et si hoc significetur nomine volitionis, gaudium ad voluntatem pertinet: quod docuit Arist. 6. Ethic. cap. 2. Idem sentit August. 14. de ciuit. cap. 6. Vbi tristitiam consensionem, tristitiam disensionem voluntatis vocat: tamen nomine volitionis, & nolitionis, proprie videntur significari amor, vel odium: & hoc modo non conuenit neque gaudium, neque tristitię, vt statim latius dicam. Et propterea Deus habet nolitionem, & odium peccati, nullam tamen tristitiam: & in hoc sensu gaudium non est volitio, nihilominus esse potest quidam actus voluntatis, qui est vitalis, quædā quies, seu suauitas, & dulcedo quædam, quæ ab ipso appetitu in semetipso nascitur ex præsentia boni amati.

XI. Sed vterius quæret quis, vtrum iste actus fruitionis ita sit in voluntate, vt non sit etiam in appetitu sensitiuo. Respondetur, certum esse, appetitum sensitiuum capere voluptatem & delectationem, non tamen ita perfectē, vt capit voluntas, sicut bona spiritualia, & apprehensio intellectus perfectiora sunt, ex his oritur gaudiū: & propterea nomen fruitionis, & gaudiij proprie & communiter tribuitur soli delectationi voluntatis: nonnunquam verò etiam extenditur ad appetitum sensitiuum, vt patet ex illo loco 7. Proverb. & ex Augustin. libr. Octuag. trium quæst. trigesima.

SECTIO II.

Quodnam sit fruitionis obiectum.

I. Ex dictis hæc videntur sumi vt certa. Primum, obiectum fruitionis esse bonum sub ratione boni, quia est modus appetitus prosecutionis obiectum. Secundum, illud bonum esse debere delectabile, quia est causa delectationis in suo genere: at causa finalis non est causa delectationis, sed quod delectabile est. Dices: etiā bonum honestum est causa delectationis, imo perfectissima causa. Respondetur. Ratio, quæ delectat, sæpe est honestas: tamen ipsummet honestum bonum, pro vt aptū est generare delectationem, inducit rationem boni delectabilis, & sub hac ratione est obiectū fruitionis. Tertium est, hoc obiectum, & bonum debere esse consecutū. Quibus positis dubium primum est, vtrū hoc obiectum sit medium, vel tantū finis, vel si finis, an quicumque, vel solum vltimus: Ratio dubitandi est, quia August. 10. de Trinit. c. 11. ait, nos non frui ea re quam propter aliud amamus, atque adeo frui solo vltimo fine. Vnde concludit peccatum mortale esse frui creatura. In contrarium autem est verbum ipsius Aug. lib. de doct. Christ. epa. 3. frui est vti cum delectatione: vti autem mediorem est.

II. Dicendum primo. Gaudium esse potest non solum de fine in se, sed etiam de medio, quamuis ratio gaudendi, seu formale obiectū semper sit finis: nam gaudium oritur ex consecutione boni amati: sed ipsum medium est quoddam Suarez in primam secunda. D. Thom.

bonum amatum: ergo. Vnde experimur nos delectari, quando media conuenientia obtinemus. Quod autem ratio formalis gaudiij sit finis, patet, quia si illa delectatio erit extrinseca bonitate ipsius mediij, iam non est gaudium mediij, vt medium est, sed vt est finis, & bonum per se amabile. Si verò est de medio propter utilitatem ad finem: ratio gaudendi est ipse finis. Quod etiam patet, quia omne bonum amatum est finis, vel ratione finis: ergo omne bonum quod delectat, est finis, vel ratione finis.

Obiicies: nam obiectum gaudiij debet esse bonum delectabile, at medium vt medium est, nō est delectabile, cum nullam in se habeat bonitatem, vt patet in potatione amara. Ideo dicunt aliqui, illam delectationem, quæ cum executione mediij coniuncta est, non versari circa ipsum medium, quia reuera non est illud, quod delectat, sed circa ipsum finem: nam ex quadam spe illius nascitur. Sed quæstio videtur de nomine tamen reuera, quamuis diuinita, v. g. tantum sit bonum vtile, tamen ipsæ verè amantur, & desiderantur non habitæ, & ipsæmet comparatæ delectant.

Dicendum est secundò, non solum finis vltimus, sed proximus etiam potest ipse esse obiectum gaudiij, quod nonnunquam appellari solet fructio, quamuis ratio hoc nomine importata in solo gaudio de vltimo fine perfectissimè inueniatur. Probantur singula: nam omne bonum, quod per se amatur, & desideratur, comparatum per se etiam delectat, vt experientia constat, & ratione patet, quia desiderio respondet gaudium, sicut motui quies, cum peruenitur ad terminum: voluntas autem cum id obtinet, quod per se ipsam amabat: peruenit ad terminum: ergo. Hoc autem gaudium esse fruitionem, patet ex dictis, & ex communi modo loquendi omnium ex illa definitione Augustini, frui est inherere rei propter seipsam. Ratio verò vltimæ particulæ est, quia fructio dicit quietem voluntatis: voluntas autem nunquam perfectè quiescit, donec finem vltimum consequatur: nam cum in aliis finibus non omnino sistat, quo cunque obtento, semper relinquitur aliud inquirendum: & hic est frequens vsus apud Sanctos, & apud Scholasticos.

Sed inquirendum superest, quod sit obiectum huius fruitionis: an ipse finis, qui finis dicitur finis. Quod: an ipsa consecutio, quæ dicitur finis Quo, vel formalis. Durandus in 1. dist. 1. quæst. 2. de fruitione beatorum loquens negat obiectum illius esse Deum ipsum: sed dicit, vltionem ipsam vel consecutionem Dei. Fundamentum est, quia fructio pertinet ad amorem concupiscentiæ: obiectum autem huius amoris & fruitionis, quæ ex illo obiecto sequitur, non potest esse ab amante re, & supposito distincta, sed aliquid ipsi inherens, quia debet esse bonum eius. Et confirmatur, quia illud bonum non delectat nisi vt consecutum: ergo debet haberi aliquo modo, iuxta Diuum Thomam 1. 2. quæst. 11. art. 1. ad 7. & art. 3. ad 3.

Durand. tamen in duobus errat: Primò, quia nullam agnoscit fruitionem ad amorem amicitie pertinentem. Certum est autem, posse nos gaudere de bonis amici, quia illius, propter bonum eius: & supra in materia de beatitudine ostendimus, beatos habere gaudium perfectissimum de bonis Dei: & huius gaudiij obiectum sine dubio est res supposito ab amante distincta, nempe bonum amici ab illo possessum, nam in hoc quiescit appetitus amoris amicitie: verum tamen est, nomen Fruitionis magis proprie attribui

III.

IV. 2. Assertio.

V.

De obiecto fruitionis, sententia Durandi.

VI.

tribui gaudio quod ad amorem concupiscentiæ pertinet: quoniam frui est fructum capere. Vnde videtur importare respectum ad commodum ipsius fruētis. Secundò errat, cum negat primum, & principale obiectum istius fruitionis non posse esse rem supposito distinctam à fruente, vt in beatis est Deus. Nam contraria est sententia communis Theologorum in 1. d. 1. vbi Gabriel quest. 4. Scot. & alij in 3. d. 23. Caietan. in simili questione in 2. 2. quest. 17. artic. 5. Et ratio est est, quia res, quæ est supposito distincta ab amante, potest esse per se bonum eius, & amari amore concupiscentiæ, & consequenter esse obiectum gaudij, quod ex amore isto procedit. Et inductione patet, quia amans delectatur in ipsismet delicijs, & Deus per se est summum bonum beati magis quàm cætera omnia, quæ illi inhaerent, & per se est intimè illi vnitus: & tandem si ipsa visio delectat, est in ordine ad ipsum Deum. Confirmatur, quia illud est obiectum primum fruitionis in patria, quod est obiectum primum spei in via: sed hoc obiectum spei est Deus ipse, qui est merces nostra: aliàs spes non esset virtus Theologica. Cùm ergo D. Thom. dicit, consecutionem esse obiectum fruitionis, loquitur de beatitudine formali, & obiecto eius per modum vnus: & hoc modo verum est, totam illam beatitudinem esse vnum integrum obiectum fruitionis: quia tamen in illo plures res includuntur, si ita illas inter se conferamus, primum obiectum fruitionis est ipsum primum obiectum beatitudinis, & amoris: reliqua verò sunt quasi secundario. Et per hæc satis patet ad fundamentum Durand. Ad confirmationem dicitur, consecutionem quidem esse conditionem necessariam, sine qua non erit perfecta fruitio: non tamen esse primum obiectum, sed veluti perfectam applicationem obiecti.

VII. Ex quibus omnibus efficitur, duplicem esse modum gaudij, vel fruitionis: alia enim est perfecta fruitio: alia verò imperfecta: nam cum sit de fine consecuto, si finis perfectè affectus sit, fruitio est perfecta, si sit affectus in spe quadam: potest hinc oriri aliqua fruitio, sed imperfecta, quia illa iam est aliqualis consecutio: & hæc videtur illa fruitio, de qua Paul. spe gaudentes. Dubitari tamen non immeritò potest, an duæ istæ fruitiones sint specie, vel accidentaliter distinctæ, & maximè de fruitione viæ, & patriæ. In quo vnum videtur certum, nempe fruitiones, quæ oriuntur ex amicitia, esse eiusdem speciei, quia habent idem obiectum æquè perfectè consecutum, nempe bonum, quod reuera Deus possidet, & hæc est ratio huius fruitionis. Neque refert, cognitionem eius non esse æquè perfectam, vt patet etiam in ipsi actibus amoris: tamen de fruitione, quæ ex amore concupiscentiæ oritur, res videtur dubia, quoniam videntur specie differre, quia obiectum fruitionis est bonum iam consecutum, & sub hac ratione dat speciem fruitioni. At verò licet Deus in se sit idem bonum hominis concupiscentis ipsum: tamen ratio tenendi illum & possidendi omnino est diuersa: imò in via gaudium non tam est de Deo obtento, quam de Deo, qui speratur in patria.

VIII. D. Thom. tamen in 2. quest. 11. artic. 4. ad 2. indicat istas fruitiones esse eiusdem speciei. Constituit enim discrimen inter fruitionem de fine non vltimo, & fruitionem de fine non perfectè habito, comparando eas cum fine vltimo perfectè consecuto: & dicit, fruitionem de fine non vltimo, differre specie ab illa: fruitionem

autem de fine vltimo imperfectè consecuto esse propriam, licet imperfectam. Et probatur ratione, quia primum obiectum, quod dat speciem fruitioni viæ, non est spes, sed ipsummet bonum diuinum, vt perfectè obtinendum: quod quidem bonum quamuis re vera obtentum non sit, tamen ratione spei, & gratiæ apprehenditur, ac si esset obtentum. Quod à simili explicatur: nam cum aliquis voluptatem capiat in actu turpi, quem non exercet, cogitatione tamen illum apprehendit, ac si exerceret: voluptas illa eiusdem speciei, ac eiusdem malitiæ est cum voluptate ipsiusmet actus: nam licet obiectum in re non sit: tamen ita apprehenditur, ac si in re esset. Et potest hoc confirmari ex dictis, quia licet consecutio sit necessaria ad istam fruitionem: tamen non est primum obiectum eius: ergo quamuis ipsa non sit in re, potest manere species fruitionis, licet non ita perfecta. Præterea cum bonum consecutum dicitur obiectum fruitionis, intelligendum videtur eodem modo, quo bonum est obiectum voluntatis, scilicet vel verum bonum, vel apparsens: ita in fruitione erit bonum consecutum, vel quod apprehenditur vt consecutum. Et hoc quidem modo potest probabiliter defendi, aliquam posse esse fruitionem in via, quæ quoad substantiam eiusdem speciei sit cum fruitione patriæ: quamuis res mihi videatur satis dubia. Adde etiam, quod aliquod gaudium potest esse tale in via, quod in eadem specie non potest manere in patria, nempe illud, quod ex ipsamet spe oritur tanquam ex principali obiecto: nam hæc manere non potest vbi non manet obiectum.

SECTIO III.

Quomodo gaudium ab amore distinguitur.

PRIMA sententia negat distingui: ita Aureol. apud Capreol. in 4. d. 4. artic. 2. qui non distinguit in voluntate, nisi duos actus: alterum ante finem acquisitum, quem dicit desiderium, alterum post finem acquisitum, quæ dicit amorem, & gaudium. Et probatur, quia in omni appetitu tantum sunt duo, motus, & terminus: nam quid est, inquit, amare diuitias, quas non habes, nisi desiderare illas: & sic de cæteris. Et quid est amare bona amici, nisi amare illum?

Dico tamen primò amorem differre ratione sua formali à desiderio, & gaudio. Probatur primò, quia est actus separabilis ab illis. nam dari potest actus particularis, qui sit odium, & non tristitia; neque timor, vt patet in Deo, & beatis, & in nobis ipsis aliquando experimur: hoc pacto potest dari actus amoris, qui nec desiderium sit, nec delectatio: nam quod est odium in malo, id est amor in bono. Confirmatur: nam contingit amare rem præsentem, & ideo non desiderare, neque etiam frui, vel delectari, si fortè res ipsa delectabilis non sit. Et ratio à priori ex obiectis desumenda est: quæ in superioribus ferè est explicata, quoniam amare est vitali quodam pondere ferri in bonum cognitum, illique vniri, ex quo sequitur appetitus obtinendi bonum illud, & posita præsentia sequitur gaudium quod non vniri amanti tantum amato, sed potius est, vt supra dixi, quadam suauitas, quæ ex illa vnione, & boni possessione oritur, vnde sumitur confirmatio, nam desiderium, & gaudium sunt effectus amoris: ergo.

Ad

An specie distinguantur. Fruitiones ex amore amicitia procedentes eiusdem sunt speciei. Quæ ex amore concupiscentiæ procedunt videntur differre specie ab alijs.